

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
DELEGATURA W BYDGOSZCZY

LBY.411.6.1.2024

Lidia Tokarska
Starosta Aleksandrowski
Starostwo Powiatowe w Aleksandrowie Kujawskim
ul. Juliusza Słowackiego 8
87-700 Aleksandrów Kujawski

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

S/24/005 Przyznawanie i rozliczanie dotacji oświatowych w powiecie aleksandrowskim
dla niesamorządowych szkół publicznych oraz dla szkół niepublicznych

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Starostwo Powiatowe w Aleksandrowie Kujawskim ¹ , ul. Juliusza Słowackiego 8, 87-700 Aleksandrów Kujawski
Kierownik jednostki kontrolowanej	Lidia Tokarska, Starosta Aleksandrowski ² , od 19 listopada 2018 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Przyznawanie i rozliczanie dotacji oświatowych.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2021 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych ³ , z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy
Kontroler	Andrzej Szulc, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBY/90/2024 z 27 maja 2024 r. (akta kontroli str. 1 - 10)

¹ Dalej: „Starostwo”.

² Dalej: „Starosta”.

³ 13 września 2024 r.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: „ustawa o NIK”.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

NIK pozytywnie ocenia zabezpieczenie w okresie objętym kontrolą, w budżecie Powiatu Aleksandrowskiego⁶ środków na dotacje przekazywane niesamorządowym szkołom publicznym i szkołom niepublicznym na podstawie odpowiednio art. 25 ust. 1 i art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych⁷. Ww. dotacje⁸ przekazano uprawnionym podmiotom, po spełnieniu przez nie obowiązków wynikających z uchwały Rady Powiatu Aleksandrowskiego w sprawie dotacji⁹. Ich wysokość obliczano przy uwzględnieniu kwoty przewidzianej na ucznia szkoły w części oświatowej subwencji ogólnej. Wyliczając dotację prawidłowo uwzględniano: rodzaj niepełnosprawności uczniów, objęcie ich nauczaniem indywidualnym, zawód, w którym się kształcili oraz uczęszczanie do oddziałów przygotowania wojskowego. Aktualizacji wysokości dotacji przekazywanych dotowanym szkołom dokonywano we właściwych terminach. Dotację przekazywano w 12 częściach, zgodnie z zasadami wynikającymi z art. 34 ust. 1 ufzo. NIK pozytywnie ocenia skorzystanie z uprawnienia do kontroli prawidłowości pobrania i wykorzystania dotacji oraz wyegzekwowanie zwrotu części dotacji, które wykorzystano niezgodnie z przeznaczeniem lub pobrano nienależnie. Podano do publicznej wiadomości wymagane informacje dotyczące wskaźnika zwiększającego, a w sporządzonych sprawozdaniach właściwe wykazano kwoty środków otrzymanych w ramach części oświatowej subwencji ogólnej, wysokości udzielonych dotacji oraz wymieniono podmioty, którym przekazano te dotacje. Stwierdzone w toku kontroli nieprawidłowości dotyczyły:

- przekazania niesamorządowym szkołom publicznym i szkołom niepublicznym dotacji na uczniów tych szkół zaniżone o 448 026,26 zł i zawyżone o 8 454,60 zł;
- przekazania dwóm szkołom ośmiu dotacji za styczeń i za grudzień z przekroczeniem ustawowego terminu;
- niewyegzekwowania od podmiotów prowadzących szkoły wyszczególnienia wszystkich wydatków bieżących w trzech z sześciu złożonych rozliczeniach otrzymanych dotacji.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej¹⁰ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Przyznawanie i rozliczanie dotacji oświatowych

Opis stanu faktycznego

1. W okresie objętym kontrolą zabezpieczono środki finansowe na dotacje przekazywane niesamorządowym szkołom publicznym oraz szkołom niepublicznym na podstawie art. 25 ust. 1 i 26 ust. 1 ufzo. Zadania te realizowano ze środków otrzymywanych w ramach części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego oraz ze środków własnych Powiatu. W latach 2020 – 2023:

a) na realizację zadań oświatowych z budżetu Powiatu wydatkowano odpowiednio:

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Dalej: „Powiat”.

⁷ Dz. U. z 2024 r. poz. 754, dalej: „ufzo”.

⁸ Dalej: „dotacje oświatowe” lub „dotacje”.

⁹ Uchwała nr XXIX/382/2017 Rady Powiatu Aleksandrowskiego z dnia 15 grudnia 2017 r. w sprawie trybu udzielania i rozliczania dotacji dla szkół i placówek oświatowych prowadzonych przez osoby fizyczne lub osoby prawne inne niż Powiat Aleksandrowski oraz trybu i zakresu kontroli prawidłowości ich pobrania i wykorzystywania (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2017 r. poz. 5416; zm.: Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2019 r. poz. 1706), dalej: „uchwała w sprawie dotacji”.

¹⁰ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

- 25 196, 1 tys. zł; 25 743,6 tys. zł; 29 625,6 tys. zł; 32 763,2 tys. zł;
- b) kwota części oświatowej subwencji ogólnej wyniosła odpowiednio: 18 245,3 tys. zł; 17 781,3 tys. zł; 19 450,6 tys. zł; 23 082 tys. zł;
- c) środki własne Powiatu wydatkowane na realizację zadań oświatowych wyniosły odpowiednio: 6 599,3 tys. zł; 7 365,8 tys. zł; 9 488,2 tys. zł i 9 466,7 tys. zł;
- d) udział środków własnych Powiatu w finansowaniu zadań oświatowych wyniósł odpowiednio: 26,19%; 28,61%; 32,03%; 28,89%;
- e) na dotacje dla niesamorządowych szkół publicznych oraz szkół niepublicznych udzielone na podstawie art. 25 ust. 1 i 26 ust. 1 ufzo wydatkowano odpowiednio: 4 184,3 tys. zł; 3 724 tys. zł; 4 553,5 tys. zł; 5 445,8 tys. zł, co stanowiło 16,6%; 14,5%; 15,4% oraz 16,6% wydatków z budżetu Powiatu na realizację zadań oświatowych.

(akta kontroli str. 11-12, 28-34)

Dochody uzyskane z tytułu udziału w części oświatowej subwencji ogólnej wraz z jej zwiększeniami oraz środkami z rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej wykazano w prawidłowych wysokościach w budżecie¹¹ Powiatu na lata 2021-2024 (I kwartał), a także w sprawozdaniach „Rb-27S sprawozdanie z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego” oraz w sprawozdaniach z wykonania budżetu Powiatu za lata 2021-2023 przyjętych uchwałami Zarządu Powiatu Aleksandrowskiego¹².

(akta kontroli str. 12-14, 31, 100-202)

2. W latach 2021-2024 (do 30 czerwca) dotacji na podstawie art. 25 ust. 1 i 26 ust. 1 ufzo udzielono dwóm uprawnionym podmiotom¹³:

- liceum ogólnokształcącemu posiadającemu status niesamorządowej szkoły publicznej¹⁴, prowadzonemu przez osobę prawną, której udzielono zezwolenia na założenie szkoły publicznej, wymaganego art. 88 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe¹⁵;
- technikum posiadającemu status szkoły niepublicznej¹⁶, prowadzonemu przez osobę prawną, która uzyskała wpis do ewidencji prowadzonej przez Powiat, wymagany art. 168 ust. 1 Prawa oświatowego.

(akta kontroli str. 15, 32-35)

Szkołom udzielono dotacji po wypełnieniu przez organy prowadzące obowiązek przekazania informacji o planowanej liczbie uczniów w terminie do 30 września roku bazowego¹⁷ oraz po przekazaniu danych do Systemu Informacji Oświatowej¹⁸ według stanu na ten dzień, zgodnie z § 4 ust. 1 uchwały w sprawie dotacji i art. 33 ust. 1 pkt 1 i 2 ufzo. Informacje o planowanej liczbie uczniów przekazano w składanych wnioskach o udzielenie dotacji, sporządzonych zgodnie ze wzorem stanowiącym załącznik nr 1 do uchwały w sprawie dotacji.

(akta kontroli str. 15, 203-290)

Do Starostwa nie wpłynęły wnioski o udzielenie dotacji dla szkół prowadzonych na terenie innej jednostki samorządu terytorialnego oraz wnioski szkoły, która posiadała filie lub oddziały zlokalizowane poza terenem Powiatu.

¹¹ W rozdziale 75801 „Część oświatowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego”.

¹² Dalej: „Zarząd Powiatu”.

¹³ Dalej: „Szkoły” lub „Dotowane podmioty”.

¹⁴ Dalej: „Liceum”.

¹⁵ Dz. U. z 2024 r. poz. 737, ze zm., dalej: „Prawo oświatowe”.

¹⁶ Dalej: „Technikum”.

¹⁷ Tj. rok poprzedzający rok budżetowy, zgodnie z art. 2 pkt 25 ufzo.

¹⁸ Dalej: „SIO”.

3. Dotacje przekazywano w wysokości równej kwocie przewidzianej na ucznia Szkoły w części oświatowej subwencji ogólnej, która dla Liceum była podwyższana o wartość wyliczonego w Starostwie wskaźnika zwiększającego, o którym mowa w art. 14 ust. 1 ufzo. Wyliczając dotację uwzględniano: rodzaj niepełnosprawności uczniów, objęcie ich nauczaniem indywidualnym, zawód, w którym się kształcili oraz uczęszczanie do oddziałów przygotowania wojskowego w Technikum. W 2021 r. przekazano Liceum dotację w kwocie wyższej niż wynikająca z art. 25 ust. 1 ufzo. Wynikało to z podjęcia przez Radę Powiatu Aleksandrowskiego uchwały¹⁹ na podstawie art. 39 ust. 1 pkt 2 ufzo, którą wyrażono zgodę na udzielenie dotacji w wysokości wyższej o 1%, niż określona w art. 25 ust. 1 ufzo. Zgodnie z § 2 tej uchwały dotacja w wyższej wysokości obowiązywała od 1 stycznia do 31 grudnia 2021 r.

Analiza dotacji przekazywanych Szkołom wykazała nieprawidłowości dotyczące:

- przekazywania заниzonych kwot dotacji w łącznej wysokości 447 869,45 zł;
- przekazywania zawyżonych kwot dotacji w łącznej wysokości 8 820,74 zł, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

Kwoty poszczególnych części dotacji obliczano na podstawie danych zawartych w „Informacjach o faktycznej liczbie uczniów” sporządzonych przez organy prowadzące Szkoły. Wpływały one do Starostwa w terminach do 10 dnia każdego miesiąca, zgodnie z § 5 ust. 1 uchwały w sprawie dotacji. Zostały sporządzone zgodnie ze wzorem określonym w załączniku nr 2 do tej uchwały. Wzór „Informacji o faktycznej liczbie uczniów” zawarty w załączniku nr 2 do uchwały w sprawie dotacji zawierał niewłaściwe nazwy rodzajów niepełnosprawności uczniów, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 35-36, 39-43, 46-50, 223-746, 817-820, 822-840, 847-854)

W okresie objętym kontrolą pierwszej aktualizacji kwoty dotacji dokonywano w miesiącu roku budżetowego następującym po miesiącu, w którym upłynęło 30 dni od dnia ogłoszenia ustawy budżetowej na dany rok²⁰. Aktualizację przeprowadzano również w przypadku zmian w ciągu roku budżetowego kwoty przewidzianej w części oświatowej subwencji ogólnej, która w 2022 r. po pierwszej aktualizacji zmieniła się trzykrotnie. Aktualizacji kwoty dotacji dokonywano w terminach wynikających z art. 43 ust. 2 ufzo. Ponadto w 2021 r. dokonano aktualizacji kwoty dotacji w związku z podjęciem przez Radę Powiatu Aleksandrowskiego uchwały z 24 września 2021 r.

We wszystkich latach ustawa budżetowa została ogłoszona po 1 grudnia roku bazowego, w związku z czym Starostwo ustalało wysokość przekazywanych dotacji w okresie do ostatniego dnia miesiąca pierwszej aktualizacji z uwzględnieniem kwoty przewidzianej w części oświatowej subwencji ogólnej w roku bazowym, zgodnie z art. 45 pkt 1 ufzo oraz przy uwzględnieniu wskaźnika zwiększającego ustalonego dla roku poprzedniego, zgodnie z art. 14 ust. 8 ufzo.

(akta kontroli str. 22, 23, 81-92, 291-309, 370-414, 492-516, 591-612, 659-750)

Suma kolejnych przekazywanych przez Starostwo do Liceum i Technikum części dotacji na ucznia począwszy od pierwszego dnia obowiązywania zaktualizowanej kwoty dotacji, stanowiła różnicę pomiędzy wysokością dotacji, o której mowa odpowiednio w art. 25 ust. 1 i art. 26 ust. 1 ufzo, według stanu na pierwszy dzień obowiązywania zaktualizowanej kwoty dotacji, a sumą części dotacji przekazanych

¹⁹ Uchwała Nr XXV/265/2021 Rady Powiatu Aleksandrowskiego z dnia 24 września 2021 r. w sprawie wyrażenia zgody na udzielenie w 2021 roku dotacji w wyższej wysokości dla Liceum Ogólnokształcącego Towarzystwa Salezjańskiego im. Kardynała Prymasa Augusta Hłonda w Aleksandrowie Kujawskim, prowadzonego na terenie powiatu aleksandrowskiego przez osobę prawną niebędącą jednostką samorządu terytorialnego (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2021 r. poz. 5055), dalej: „uchwała z 24 września 2021 r.”.

²⁰ Dalej: „miesiąc pierwszej aktualizacji”.

na ucznia od początku roku budżetowego, zgodnie z art. 43 ust. 4 ufzo. W związku z wyrażeniem zgody przez Radę Powiatu Aleksandrowskiego na udzielenie w 2021 r. dotacji dla Liceum w wysokości wyższej o 1% niż określona w art. 25 ust. 1 ufzo, Starostwo dokonało aktualizacji kwoty dotacji począwszy od października 2021 r., zgodnie z art. 43 ust. 4 ufzo.

Średnia arytmetyczna kolejnych przekazywanych Technikum i Liceum części dotacji na ucznia począwszy od pierwszego dnia obowiązywania zaktualizowanej kwoty dotacji, nie zwiększyła się o więcej niż 50% ani nie zmniejszyła się o więcej niż 25% średniej arytmetycznej części dotacji przekazanych na ucznia od początku roku budżetowego, zgodnie z art. 43 ust. 5 ufzo. W latach 2022-2024 średnia arytmetyczna kwota dotacji po aktualizacji przewyższała średnią arytmetyczną dotychczasowej dotacji od 9,57% do 46,63%. W 2021 r. średnia arytmetyczna kwota dotacji po aktualizacji dotacji była niższa od średniej arytmetycznej dotychczasowej dotacji przekazywanej dla Technikum i Liceum o odpowiednio 0,7% i 18,1%.

(akta kontroli str. 23, 35, 39, 67-78, 295-309, 316-333, 344-369, 380-414, 426-449, 465-491, 499-516, 529-552, 565-590, 598-622, 635-640, 653-658)

4. W okresie objętym kontrolą w Biuletynie Informacji Publicznej Powiatu opublikowano informacje o wysokości wskaźnika zwiększającego ustalonego w danym roku, co było wymagane art. 46 ust. 1 pkt 3 ufzo.

(akta kontroli str. 23, 24, 747-751)

5. Spośród 84 dotacji oświatowych przekazanych Szkołom w kontrolowanych latach budżetowych, osiem (za styczeń i grudzień z poszczególnych lat okresu objętego kontrolą), przekazano z przekroczeniem terminu, o którym mowa w art. 34 ust. 1 ufzo (odpowiednio za styczeń do 20. oraz za grudzień do 15.), co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”. Opóźnienia nie skutkowały naliczeniem lub zapłatą odsetek.

(akta kontroli str. 24, 310-369, 415-491, 517-590, 623-658, 703-746)

6. W okresie objętym kontrolą skorzystano z uprawnienia Powiatu do kontroli prawidłowość pobrania i wykorzystania udzielonych dotacji, przewidzianego w art. 36 ust. 1 ufzo oraz § 9 ust. 1 uchwały w sprawie dotacji. Przeprowadzono trzy kontrole, w tym dwie w Liceum i jedną w Technikum. Przewidziano je w przyjętych przez Zarząd Powiatu planach kontroli w powiatowych jednostkach organizacyjnych oraz w jednostkach uzyskujących środki z budżetu powiatu.

Kontrolowane podmioty powiadomiono pisemnie o terminie planowanej kontroli, zgodnie z § 9 ust. 3 uchwały w sprawie dotacji. Zgodnie z art. 36 ust. 2 ufzo i § 9 ust. 2 uchwały w sprawie dotacji, ww. kontrole przeprowadzili upoważnieni poprzez Starostę pracownicy Starostwa, tj. Zastępca Naczelnika Wydziału Polityki Społecznej i Promocji Powiatu; Zastępca Głównego Księgowego oraz Podinspektor w Wydziale Finansowym Starostwa. W toku kontroli weryfikowano czy dotacja nie została pobrana nienależnie lub w nadmiernej wysokości oraz czy wydatki z dotacji zostały poniesione na cele wymienione w art. 35 ufzo. W toku kontroli badano dokumentację organizacyjną z przebiegu nauczania oraz dokumentację finansową pod kątem prawidłowości wykorzystania dotacji oraz zgodności ze stanem faktycznym liczby uczniów wykazywanych w informacjach miesięcznych przekazywanych Starostwu. Z kontroli sporządzono protokoły wymagane § 9 ust. 6 uchwały w sprawie dotacji, które zostały podpisane przez kontrolujących oraz przedstawicieli kontrolowanych podmiotów. Kontrolą w Liceum objęto: 2019 r., 2020 r. i 2021 r., a w Technikum 2020 r. W wyniku dwóch kontroli przeprowadzonych w Liceum stwierdzono wykorzystanie dotacji niezgodnie z przeznaczeniem oraz nienależne pobranie

ich części. Do organu prowadzącego skierowano wystąpienia pokontrolne, w których zawarto wnioski i zalecenia, w tym dotyczące zwrotu dotacji, zgodnie z § 9 ust. 9 uchwały w sprawie dotacji. Ponieważ podmiot, nie dokonał zwrotu zakwestionowanych części dotacji Starosta decyzjami:

- z 23 sierpnia 2022 r. ustalił, że wykorzystano niezgodnie z przeznaczeniem część dotacji w wysokości 54,9 tys. zł i pobrano nienależnie część dotacji w wysokości 5,1 tys. zł w okresie od 1 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2019 r. Wskazał na termin zwrotu (15 dni od daty otrzymania decyzji) wraz z odsetkami jak dla zaległości podatkowych oraz określił termin naliczania odsetek. Organ prowadzący 4 listopada 2022 r. przekazał środki w wysokości 75,6 tys. zł, w tym z odsetkami w wysokości 15,7 tys. zł;
- z 8 maja 2023 r. ustalił wykorzystanie niezgodnie z przeznaczeniem części dotacji w wysokości 45 tys. zł i określił termin naliczania odsetek od 17 grudnia 2020 r. Organ prowadzący 16 maja 2023 r. przekazał środki w wysokości 57,6 tys. zł. w tym z odsetkami w wysokości 12,6 tys. zł.

Podmiot zobowiązany do zwrotu dotacji wniósł odwołanie od decyzji z 23 sierpnia 2022 r. do Samorządowego Kolegium Odwoławczego, które utrzymało w mocy zaskarżoną decyzję organu pierwszej instancji.

(akta kontroli str. 24-27, 751-793)

7. Dotowane podmioty dokonały rozliczeń dotacji otrzymanych w kontrolowanym okresie, sporządzonych na formularzach zgodnych ze wzorem stanowiącym załącznik nr 4 do uchwały w sprawie dotacji. Ww. rozliczenia złożono we właściwym terminie, określonym w § 8 ust. 2 ustawy w sprawie dotacji, tj. do 15 stycznia roku następującego po roku budżetowym, za który udzielona była dotacja. W rozliczeniach prawidłowo podano kwoty otrzymanych dotacji, wykazano faktyczną liczbę uczniów oraz wysokość i rodzaj wydatków. W przypadku gdy nie wykorzystano całości otrzymanej dotacji, różnicę zwrócono we właściwych wysokościach. Za 2021 r., 2022 r. i 2023 r. zawrócono odpowiednio: 6,3 tys. zł, 19,5 tys. zł i 2,4 tys. zł. W trzech rozliczeniach nie wymieniono wszystkich wydatków, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 707, 712, 724, 794-816,)

8. W sprawozdaniach z wykonania budżetu Powiatu za lata 2020-2023 oraz „RB-28S sprawozdanie z wykonania wydatków jednostki samorządu terytorialnego”, informacjach o stanie realizacji zadań oświatowych za lata szkolne 2020/2021 - 2022/2023 oraz raportów o stanie Powiatu za lata 2021-2023 wykazano prawidłowe dane dotyczące:

- otrzymanych przez Powiat środków w ramach części oświatowej subwencji ogólnej oraz rezerwy tej części;
- wysokości dotacji udzielonych niesamorządowym szkołom publicznym oraz szkołom niepublicznym na podstawie art. 25 ust. 1 i 26 ust. 1 ufo;
- podmiotów, którym przekazano te dotacje.

(akta kontroli str. 11, 12, 36, 43-45, 51-63)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W latach 2022-2024 r. (do 30 czerwca) Starostwo przekazało niesamorządowym szkołom publicznym i szkołom niepublicznym dotacje na uczniów tych szkół w wysokości zaniżonej o 448 026,26 zł i zawyżonej o 8 454,60 zł, czym naruszono odpowiednio art. 25 ust. 1 w związku z art. 14 ust. 1 ufo i art. 50c ust. 4 i 6 ustawy

z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa²¹ oraz art. 26 ust. 1 ufzo. Starostwo:

1) w 2022 r., 2023 r. i 2024 r. (do 30 czerwca) przekazało Liceum dotacje zaniżone o odpowiednio: 214 893,69 zł, 151 705,46 zł i 80 412,81 zł, co wynikało z:

- a) obliczenia w tych latach wysokości dotacji przy zastosowaniu zaniżonego wskaźnika zwiększającego wyliczonego z pominięciem wydatków bieżących wykazanych w rozdziale 80152²² w prowadzonych przez powiat: Liceum Ogólnokształcącym im. Stanisława Staszica w Ciechocinku²³ i II Liceum Ogólnokształcącym w Aleksandrowie Kujawskim²⁴, czym naruszono art. 14 ust. 1 ufzo i art. 50c ust. 4 i 6 ustawy o pomocy. Ponadto w 2022 r. do obliczeń liczby uczniów (L_{t-1}) według stanu na 30 września 2021 r. (tj. roku bazowego) przyjęto zawyżoną liczbę uczniów w LO w Ciechocinku i II LO, która zgodnie z danymi wynikającymi z SIO powinna wynieść 210,3648, a nie 216 oraz odjęto bezpodstawnie od wydatków bieżących LO w Ciechocinku dochody w kwocie 95,99 zł i nie dodano wydatków wykazanych w rozdziale 85495²⁵ w wysokości 1 386,00 zł. W 2023 r. zaniżono wydatki II LO wykazane w rozdziałach 80146²⁶ i 80195²⁷ w wyniku przyjęcia zaniżonego udziału liczby uczniów II LO w łącznej liczbie uczniów Zespołu Szkół nr 2 w Aleksandrowie Kujawskim²⁸, który przyjęto w wysokości 0,07 a należało przyjąć 0,079²⁹. W wyniku zastosowania zaniżonego wskaźnika zwiększającego dokonano aktualizacji kwot dotacji oraz wyliczenia jej wysokości z naruszeniem art. 43 ust. 1 pkt 2 i 3 i ust. 4 ufzo;
- b) nieprzekazania w 2024 r. dotacji na ucznia objętego nauczaniem indywidualnym za miesiące marzec, kwiecień, maj i czerwiec pomimo tego, że wnioskujący wskazał tego ucznia w przedkładanych Starostwu informacjach o faktycznej liczbie uczniów oraz przekazał kopię orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania. Za marzec i kwiecień należało przekazać po 1 003,12 zł, a za miesiące maj i czerwiec (przy zastosowaniu prawidłowego wskaźnika zwiększającego) – po 1376,52 zł, tj. łącznie w miesiącach marzec – czerwiec 2024 r. nie przekazano 4 722,14 zł;
- c) niedokonania aktualizacji przekazanej w styczniu 2024 r. dotacji na ucznia słabowidzącego, w wyniku czego zaniżono należną dotację o 465,96 zł. W styczniu 2024 r. przekazano na tego ucznia dotację w wysokości 2 491,00 zł, którą wyliczono z uwzględnieniem kwoty przewidzianej w części oświatowej subwencji ogólnej w 2023 r. (roku bazowym). Zgodnie z art. 25 ust. 1 ufzo dotacja na każdego ucznia stanowi iloczyn kwoty przewidzianej na takiego ucznia w części oświatowej subwencji ogólnej oraz wskaźnika zwiększającego, o którym mowa w art. 14 ust. 1 ufzo. W związku z czym należało dokonać aktualizacji przekazanej dotacji na podstawie art. 43 ust. 1 pkt 2 i 3 ufzo w sposób określony w art. 43 ust. 4 tej ustawy, tak aby kwota dotacji była

²¹ Dz. U. z 2024 r. poz. 167, ze zm., dalej: „ustawa o pomocy”.

²² W rozdziale 80152 wykazywano wydatki związane z realizacją zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży w liceach ogólnokształcących prowadzonych przez Powiat Aleksandrowski.

²³ Dalej: LO w Ciechocinku.

²⁴ Dalej: „II LO”

²⁵ Obejmuje wydatki w zakresie „Pozostała działalność”.

²⁶ Obejmuje wydatki na dokształcanie i doskonalenie nauczycieli.

²⁷ Obejmuje wydatki dotyczące pozostałej działalności.

²⁸ Dalej: „Zespół”. II LO działało w ramach Zespołu i w rozdziałach 80146 i 80195 wydatki były wykazywane łącznie, w związku z czym wydatki bieżące na II LO wyliczano na podstawie udziału uczniów tego liceum w łącznej liczbie uczniów Zespołu.

²⁹ Skorzystano ze wzoru $2/3 \cdot 45,486/547,688 + 1/3 \cdot 40,1661/554,0144$, w którym przyjęto prawidłowe liczby uczniów według stanu na 30 września 2021 r. i 2022 r. jednak dokonano niewłaściwego zaokrąglenia wyników mnożenia. Wyniki 0,055367289 i 0,0241667 zaokrąglono do 0,05 i 0,02 zamiast odpowiednio do 0,055 i 0,024, co daje 0,079. Przy zaokrągleniu do setnych wynik wyniósłby $0,06 + 0,02 = 0,08$.

zgodna z kwotą przewidzianą w części oświatowej subwencji ogólnej³⁰ na 2024 r. oraz wskaźnika zwiększającego na 2024 r.

2) w odniesieniu do Technikum:

- a) przekazało w 2022 r. dotację zawyżoną o 8 454,60 zł - obliczając wysokość dotacji, po aktualizacji dokonanej uchwałą Zarządu Powiatu z 20 października 2022 r.³¹, przy zastosowaniu art. 43 ust. 4 ufo przyjęło do obliczeń zaniżoną sumę części dotacji przekazanych na ucznia od początku tego roku budżetowego (tj. miesiące styczeń – październik) do dnia poprzedzającego pierwszy dzień obowiązywania zaktualizowanej kwoty dotacji³²;
- b) nie przekazano dotacji za lipiec 2023 r. na 28 na uczniów oddziałów przygotowania wojskowego prowadzonych w Technikum w łącznej kwocie 785,12 zł³³;
- c) w okresie styczeń – czerwiec 2024 r. przekazano dotację zaniżoną o 229,18 zł - po aktualizacji kwoty dotacji uchwałą Zarządu Powiatu z 25 kwietnia 2024 r.³⁴ nieprawidłowo wyliczono miesięczną kwotę dotacji na ucznia Technikum w zawodzie technik transportu kolejowego oraz technik transportu kolejowego w oddziale przygotowania wojskowego i wyliczono miesięczną kwotę dotacji, wypłaconą na takiego ucznia³⁵ za maj i czerwiec, zaniżoną odpowiednio o 41,25 zł i 34,09 zł. Ponadto obliczając miesięczną dotację za kwiecień 2024 r. nieprawidłowo pomozono przyjętą kwotę dotacji na ucznia Technikum w zawodzie technik logistyk przez liczbę uczniów (201) w wyniku czego przekazano na tych uczniów o 4,00 zł więcej³⁶.

(akta kontroli str. 15-22, 35-36, 39-43, 46-50, 223-746, 817-820, 822-840, 847-854)

Starosta wyjaśniła m.in., że:

- a) wyliczenie wskaźnika zwiększającego powinno zostać dokonane przy uwzględnieniu wydatków wykazanych w rozdziale 80152. Brak ich ujęcia w dokonywanych obliczeniach wynikał, m.in., z tego że w Starostwie przyjęto stanowisko, zgodnie z którym uwzględnienie wydatków określonych w rozdziale 80152 spowodowałoby zawyżenie wysokości dotacji w stosunku do wydatków na ucznia szkoły samorządowej. Szkoły publiczne prowadzone przez podmioty inne niż jednostki samorządu terytorialnego również otrzymują dotację na specjalną organizację nauki w wysokości wynikającej z metryki oświatowej powiększoną o wskaźnik zwiększający. Subwencja oświatowa jest jednakowa na wszystkich uczniach, również dla tych, które otrzymuje samorząd na uczniów w prowadzonych przez siebie szkołach. Środki te były planowane i wydatkowane odrębnie i muszą być przeznaczone na uczniów ze specjalnymi potrzebami. Niemniej uczeń z

³⁰ Zgodnie z „Metryką subwencji oświatowej 2024” na ucznia słabowidzącego (P6 – waga 2,9) przypadła kwota dotacji 2 131,91 zł (Finansowy standard A podziału subwencji w złotych (8991,3565) x wskaźnik korygujący Di (0,9811311259) x waga dla kategorii uczniów P6 (2,9) / 12 miesięcy = 2131,91 zł), która powiększona o wskaźnik zwiększający ustalony w toku kontroli NIK w wysokości 1,387 powinna wynieść 2 956,96 zł.

³¹ Uchwała nr 453/2022 Zarządu Powiatu Aleksandrowskiego z dnia 20 października 2022 roku w sprawie dokonania aktualizacji wysokości dotacji dla szkół niepublicznych oraz publicznych prowadzonych przez osoby prawne niebędące jednostkami samorządu terytorialnego oraz osoby fizyczne.

³² Do obliczeń błędnie przyjęto kwoty dotacji wypłacone na ucznia w lipcu i sierpniu 2022 r., tj. 678,70 zł zamiast 698,83 zł. W wyniku czego do wyliczenia dotacji przyjęto, że za miesiące styczeń – październik przekazano Technikum łącznie 6 837,38 zł, zamiast faktycznie przekazanych 6 877,64 zł. Spowodowało to zawyżeniem kwoty dotacji na jednego ucznia o 20,13 zł i przekazaniem 782,95 zł zamiast 762,82 zł. To zawyżenie skutkowało wypłaceniem dotacji na 210 uczniów w miesiącach listopad i grudzień w kwotach po 164 419,50 zł zamiast po 160 192,20 zł..

³³ Należało przekazać dotację obejmującą kwotę wynikającą z pozycji „P46 – Ucz. Oddz. przygotowania wojskowego Tech” Metryczki Subwencji Oświatowej 2023.

³⁴ Uchwała nr 652/2024 Zarządu Powiatu Aleksandrowskiego z dnia 25 kwietnia 2024 roku w sprawie dokonania aktualizacji wysokości dotacji dla szkół niepublicznych oraz publicznych prowadzonych przez osoby prawne niebędące jednostkami samorządu terytorialnego oraz osoby fizyczne, dalej: „uchwała z 25 kwietnia 2024 r.”

³⁵ Tj. w każdym miesiącu dwóch uczniów w zawodzie technik transportu kolejowego oraz jednego w zawodzie technik transportu kolejowego w oddziale przygotowania wojskowego.

³⁶ Ta kwota zmniejsza wysokość zaniżenia o 4 zł.

orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego w szkole niesamorządowej uzyskuje dotację zwiększoną o wysokość wskaźnika zwiększającego. Podniesienie zatem wysokości wskaźnika zwiększającego o wydatki na specjalną organizację nauki dodatkowo zwiększało wydatki na ucznia z orzeczeniem w szkole dotowanej. Działania powiatu w tym zakresie nie miały na celu pozbawienia szkoły niesamorządowej środków finansowych i poparte były zarówno wieloma interpretacjami i wyjaśnieniami z systemu informacji prawnej, a także z wiedzy zdobytej na szkoleniach dedykowanych pracownikom samorządowym. Ponadto pracownicy Starostwa Powiatowego wielokrotnie wymieniali informacje na temat sposobu wyliczenia wskaźnika zwiększającego z innymi jednostkami samorządu terytorialnego;

- b) w wyniku błędu odjęto wydatki LO w Ciechocinku wykazane w rozdziale 85495 w kwocie 1 292 zł i dochody w kwocie 95,99 zł;
- c) przyjęto nieprawidłową liczbę uczniów (Lut-1) według stanu na 30 września 2021 r., którą wzięto z publikowanych przez Ministerstwo Edukacji Narodowej materiałów pomocniczych do obliczenia wskaźnika zwiększającego;
- d) z informacji przekazanych przez Liceum, którą zweryfikowano telefonicznie, wynikało, że orzeczenie o potrzebie nauczania indywidualnego dotyczy ucznia posiadającego jednocześnie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, a dodatkowa waga P40 przysługuje uczniom objętym nauczaniem indywidualnym z wyłączeniem uczniów z aktywnym orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego i dlatego dotacja nie była naliczana;
- e) nie zaktualizowano dotacji na ucznia słabowidzącego ponieważ Liceum nie wykazywało takiego ucznia do czasu sporządzenia aktualizacji;
- f) w roku 2022 przy sporządzaniu aktualizacji dotacji dla Technikum popełniono błąd w podstawieniu danych dotyczących wysokości dotacji już wypłaconych;
- g) dotacja na uczniów oddziału mundurowego nie została przekazana z powodu niedopatrzenia pracownika Wydziału Finansowego Starostwa;
- h) błędy w naliczeniu dotacji dla Technikum zostały spowodowane omyłką pisarską. W pozycji dotyczącej wyliczenia wagi P18 omyłkowo wpisano kwotę 2 228,29 zł zamiast 2 558,29 zł, co spowodowało błędne naliczenie dotacji dla uczniów kształcących się w zawodzie technik transportu kolejowego oraz technik transportu kolejowego z przygotowaniem wojskowym.

Starosta oświadczyła, że wysokości dotacji należnych w roku 2024 r. zostaną skorygowane.

Zarząd Powiatu uchwałami z 12 września 2024 r.³⁷ oraz z 17 września 2024 r.³⁸ dokonał zmian w uchwale z 25 kwietnia 2024 r i zwiększył zaktualizowane kwoty dotacji na ucznia niepublicznego technikum dla młodzieży kształcącego w zawodzie technik transportu kolejowego, w tym w oddziałach przygotowania wojskowego oraz na ucznia publicznego liceum ogólnokształcącego dla młodzieży. W uchwałach podano, że wyrównanie kwot dotacji nastąpi od miesiąca września 2024 r.

Wicestarosta Aleksandrowski poinformował po przyjęciu powyższych uchwał, że wysokość dotacji na rok 2024 dla Liceum została zwiększona z uwagi na ponowne przeliczenie wskaźnika zwiększającego, który uległ zmianie z uwagi na włączenie do wydatków bieżących środków poniesionych na specjalną organizację nauki.

³⁷ Uchwała NR 38/2024 Zarządu Powiatu Aleksandrowskiego z dnia 12 września 2024 r. zmieniająca uchwałę w sprawie dokonania aktualizacji wysokości dotacji dla szkół niepublicznych oraz publicznych prowadzonych przez osoby prawne niebędące jednostkami samorządu terytorialnego oraz osoby fizyczne.

³⁸ Uchwała NR 42/2024 Zarządu Powiatu Aleksandrowskiego z dnia 17 września 2024 r. zmieniająca uchwałę w sprawie dokonania aktualizacji wysokości dotacji dla szkół niepublicznych oraz publicznych prowadzonych przez osoby prawne niebędące jednostkami samorządu terytorialnego oraz osoby fizyczne

Skorygowano również wysokość dotacji na rok 2024 na uczniów Technikum kształcącym w zawodzie technik transportu kolejowego, w tym z przygotowaniem wojskowym. Wyrównanie dotacji na tych uczniów powinno nastąpić w miesiącach wrzesień - grudzień 2024 r., w tym na uczniów z orzeczeniem o niepełnosprawności oraz o nauczaniu indywidualnym.

(akta kontroli str. 817-820, 822-840, 842-845, 854-866)

2. W okresie 2021 – 2024 (do 30 czerwca) w ośmiu z 84 przypadków dokonano przekazania dotacji po terminie określonym art. 34 ust. 1 ufzo.

Dotyczyło to dotacji za styczeń i za grudzień poszczególnych lat, które przekazano z przekroczeniem terminu odpowiednio do 20 stycznia oraz do 15 grudnia roku budżetowego, tj. przekazanych dwóm Szkołom na podstawie art. 25 ust. 1 i art. 26 ust. 1 ufzo z opóźnieniem: 5 dni za grudzień 2021 r.; czterech dni za styczeń 2022 r.; siedmiu dni za styczeń 2023 r.; czterech dni za grudzień 2023 r.

(akta kontroli str. 24, 703-746, 820)

Starosta wyjaśniła m.in., że opóźnienie w przekazaniu środków wynikało z liczby realizowanych spraw zarówno przez Wydział Polityki Społecznej i Promocji Powiatu oraz przez Wydział Finansowy, gdyż dotyczyła dwóch najbardziej obciążonych pracą miesięcy w roku budżetowym. Przekroczenie terminów ustawowych, nie było celowe i zamierzone. Wynikało z przeoczenia terminów przekazania dotacji, a także sugerowania się zasadą, że dotacje przekazywane są w 12 częściach w terminie do ostatniego dnia każdego miesiąca, tak jak w miesiącach pozostałych.

(akta kontroli str. 820, 845)

3. Zarząd Powiatu nie wystąpił do Rady Powiatu Aleksandrowskiego o zmianę załącznika nr 2 „Informacja o faktycznej liczbie uczniów szkoły/placówki publicznej/niepublicznej” do uchwały w sprawie dotacji, celem zapewnienia zgodności wymienionych w tym załączniku rodzajów niepełnosprawności uczniów, z rodzajami niepełnosprawności wymienionymi w załączniku nr 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 września 2017 r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych³⁹ oraz z rozporządzeniami w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego⁴⁰, a także odnośnie do możliwości podania w składanej przez szkoły informacji danych o uczniach objętych nauczaniem indywidualnym.

W wyniku powyższego Szkoły w przekazanych informacjach podawały rodzaj niepełnosprawności o innych nazwach niż wynikające z orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego oraz ww. rozporządzeń w sprawie podziału subwencji. Informacje o uczniach objętych nauczaniem indywidualnym podawano m.in. dokonując dopisków na przekazywanych informacjach.

(akta kontroli str. 310-369, 415-491, 517-590, 613-658)

Starosta wyjaśniła m.in., że zapisy uchwały w sprawie dotacji wymagają aktualizacji i dostosowania do aktualnych przepisów prawa. Zadeklarowała, że do końca roku budżetowego zostanie przekazany Zarządowi Powiatu projekt uchwały Rady Powiatu zmieniający załącznik do niniejszej uchwały. Dodała, że zapisy we

³⁹ Dz. U. z 2023 r. poz. 2061.

⁴⁰ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 18 grudnia 2020 r. w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2021 (Dz. U. poz. 2384); Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 21 grudnia 2021 r. w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2022 (Dz. U. poz. 2453, ze zm.), Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 22 grudnia 2022 r. w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2023 (Dz. U. poz. 2820) oraz Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2024 (Dz. U. poz. 2755, ze zm.).

wnioskach o udzielenie dotacji miały na celu ułatwienie określenia niepełnosprawności dla dotowanych szkół w comiesięcznych informacjach i nigdy nie budziły ich wątpliwości.

(akta kontroli str. 820, 821, 845, 846)

4. W latach 2022 – 2024 w przypadku trzech z sześciu złożonych przez Szkoły rozliczeń otrzymanych dotacji nie wyegzekwowano od podmiotów je prowadzących wymienienia pozostałych wydatków bieżących, do czego były one zobowiązane zgodnie z treścią pkt 5 załącznika nr 4 do uchwały w sprawie dotacji.

Dotyczyło to rozliczeń złożonych: 11 stycznia 2022 r., 14 stycznia 2022 r. i 11 stycznia 2024 r.

(akta kontroli str. 794-816)

Starosta wyjaśniła m.in., że w składanym corocznie przez dotowane Szkoły rozliczeniu otrzymanych dotacji na druku stanowiącym załącznik do uchwały w sprawie dotacji znajduje się pozycja „pozostałe wydatki bieżące (wymienić jakie)”. W rozliczeniu z 10 stycznia 2022 r.⁴¹ pod tą pozycją wymieniono: węgiel, woda, energia itp., a w pozostałych nie zawarto szczegółowej informacji. Brak tych zapisów w rozliczeniu nie miał wpływu na ostateczne rozliczenie dotacji udzielonej Szkołom. Wskazała, że wykorzystanie dotacji było weryfikowane podczas kontroli prawidłowości ich wykorzystania. Oświadczyła, że zostanie zwiększona staranność przy weryfikowaniu rozliczeń dotacji, a ponadto w uchwale w sprawie dotacji zostaną wprowadzone zmiany, tak by zapisy w załączniku nie budziły wątpliwości.

(akta kontroli str. 821, 846)

NIK wskazuje, że tylko podanie przez dotowane podmioty dokładnych informacji odnośnie do wydatków dokonanych ze środków dotacji, pozwalało na rzetelną weryfikację ich wykorzystania zgodnie z przeznaczeniem. Wymienienie tych wydatków wraz ze skrótem „itp.” wskazuje, że wystąpiły wydatki, których w rozliczeniu nie podano.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

- Wnioski
1. Przekazywanie szkołom dotacji we właściwych wysokościach oraz terminach.
 2. Wyrównanie Liceum do końca 2024 r. dotacji w wysokości 80 412,81 zł za okres styczeń – czerwiec 2024 r.
 3. Wyrównanie Technikum do końca 2024 r. dotacji w wysokości 229,18 zł za okres styczeń – czerwiec 2024 r.
 4. Egzekwowanie od podmiotów otrzymujących dotacje podawania wszystkich danych wymaganych do ich prawidłowego rozliczenia.
 5. Wystąpienie do Rady Powiatu o zmianę uchwały w sprawie dotacji w zakresie załącznika nr 2 „Informacja o faktycznej liczbie uczniów szkoły/placówki publicznej/niepublicznej”.

⁴¹ Data wpływu do Starostwa 11 stycznia 2022 r.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury w Bydgoszczy. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Bydgoszcz, 18 listopada 2024 r.

Kontroler
(-) Andrzej Szulc
główny specjalista kontroli
państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy
p.o. Dyrektor
(-) Tomasz Sobecki